KLIIMAMINISTEERIUM

Ivari Rannama
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

Teie 31.08.2026 nr 13-2/2957-1

Meie 23.10.2026 nr 7-15/26/3256-3

Ettepanekud Harju maakonna maavarade teemaplaneeringule ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandele

Austatud Ivari Rannama

Teavitasite Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu põhilahenduse avalikust väljapanekust. Tutvunud väljapanekul olevate teemaplaneeringu[1] materjalidega, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandega[2], esitame alljärgneva seisukoha.

Kliimaministeerium juhtis 28.10.2025 kirjaga nr 7-15/25/1561-8 tähelepanu mitmele välisõhu müra käsitlevale probleemile (samuti 15.05.2025 kirjaga nr 7-15/25/1561-2) ja kooskõlastas teemaplaneeringu ning KSH aruande tingimusel, et nende märkustega arvestatakse. Leiame, et osa Kliimaministeeriumi selgitusi on aruandesse lisatud, kuid samal ajal on alles jäetud nendega vastuolus olevad või ebapiisavalt põhjendatud järeldused.

Kokkuvõttes jääb aruandest endiselt mulje, nagu oleks välisõhu müra õiguslik raamistik selles valdkonnas põhimõtteliselt puudulik. Samas on kaevandustegevusest lähtuva müra puhul kehtivas õiguses olemas kohaldatavad müra normtasemed ning Kliimaministeerium on 28.10.2025 kirjas selgitanud, kuidas tuleb eristada kaevanduse territooriumil tekkivat tööstusmüra ja territooriumist väljaspool tekkivat liiklusmüra ning kuidas käsitleda nende võimalikku koosmõju. Samuti on õigusaktide ja halduspraktika muutmise ettepanekuid jätkuvalt käsitletud planeeringu elluviimisega kaasneva negatiivse mõju leevendusmeetmetena. Seetõttu vajavad aruandes esitatud õiguslikud järeldused ja leevendusmeetmete käsitlus endiselt täpsustamist.

Järgnevalt toome välja konkreetsed vastuolud ja vajalikud parandused:

1. Kliimaministeerium selgitas 15.05.2025 ja 28.10.2025 kirjades, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 59 kohaselt peab müraallika valdaja tagama, et tema müraallika territooriumilt ei leviks normtaset ületavat müra. Keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 lisa 1 kohaselt kuuluvad II kategooriasse muu hulgas elamumaa-alad ja maatulundusmaa õuealad. Kui

[1] Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2022-0051, 29.07.2026
[2] Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2022-0051, 16.01.2026

olemasoleva elamukasutusega maa-alale ei ole üldplaneeringus juhtotstarvet ega mürakategooriat määratud, ei tähenda see, et olemasoleva õiguspärases kasutuses oleva elamu ja selle õueala müraolukorda ei tuleks hinnata või et elamukasutus jääks mürakaitseta. KSH-s tuleb hinnata olemasolevale elamule ja selle õuealale avalduvat müra ning lähtuda asjakohasest mürakategooriast ja kohaldatavatest normtasemetest. Sellist lähenemist toetab ka Tartu Ringkonnakohtu 14.11.2024 otsus haldusasjas nr 3-22-1429.

KSH aruande peatükis 7.14.1 „Õiguslik raamistik" (lk 130–131) on Kliimaministeeriumi selgitus küll lisatud, kuid samas on alles jäetud sellele vasturääkiv algne väide: „*Praktikas on müra allikale lähimad eluhooned tihti sellised, mille maa juhtotstarve on üldplaneeringu järgi maatulundusmaa või üldse määramata ning seega seaduse mõistes seal müranormtasemed ei kehti.*" Järgnevalt on teksti lisatud Kliimaministeeriumi selgitus normtasemete kohaldamise kohta. Seega sisaldab aruanne samas peatükis omavahel vastuolus olevaid käsitlusi. Kliimaministeeriumi märkuse eesmärk ei olnud üksnes lisada aruandesse ministeeriumi selgitus, vaid korrigeerida varasemat järeldust, millega ministeerium sõnaselgelt ei nõustunud. Seetõttu ei saa varasema väite säilitamist lugeda märkusega täielikult arvestamiseks. Palume eespool tsiteeritud väide peatükist 7.14.1 eemaldada või asendada näiteks järgmise sõnastusega: „*Praktikas paiknevad müraallikale lähimad eluhooned sageli maatulundusmaal või määramata juhtotstarbega alal. Maatulundusmaa õuealadele kohaldatakse määruse nr 71 lisa 1 II kategooria normtasemeid. Kui olemasoleva õiguspärases kasutuses oleva elamuga maa-alale ei ole üldplaneeringus juhtotstarvet ega mürakategooriat määratud, tuleb mõju hindamisel arvestada olemasolevat elamukasutust, hinnata elamule ja selle õuealale avalduvat müra ning tagada asjakohane mürakaitse.*"

2. Kliimaministeerium juhtis juba 15.05.2025 kirjas tähelepanu sellele, et eraldi kumulatiivse müranormi puudumine ei vabasta KSH eksperti kumulatiivse mõju hindamisest. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lõike 4 punkti 6 kohaselt peab KSH aruanne sisaldama hinnangut eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, **kumulatiivse**, sünergilise, lühi- ja pikaajalise ning soodsa ja ebasoodsa mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele. Seega ei saa liiklus- ja tööstusmüra summaarsele tasemele eraldi arvulise normtaseme puudumist käsitleda põhjusena, miks eri müraallikate võimalikku kumulatiivset mõju ei ole vaja hinnata KSH raames. KSH aruande peatükis 7.14.4 „Koosmõju arvestamine" (lk 135) on jätkuvalt kirjas: „*Hetkel kehtiv seadusandlus ei arvesta kumulatiivse müraga ega kehtesta eraldi müra normtasemeid*." Samas peatükis väidetakse, et liiklus- ja tööstusmüra eraldi normeerimine võib tekitada olukorra, kus üksikud müraliigid vastavad normidele, kuid üldine mürafoon on palju kõrgem ja võib pikas perspektiivis kohalikele elanikele kahju tekitada. Kliimaministeerium palus juba 15.05.2025 kirjas täpsustada, kuidas sellise järelduseni on jõutud. Praeguses aruandes ei ole selle väite toetuseks esitatud arvutust, modelleerimist, mõõtmistulemust, allikaviidet ega muud kontrollitavat põhjendust. Lisaks on peatükis 7.14.4 kirjutatud, et kumulatiivse müraga arvestamine on „soovituslik". Kui eri müraallikate koosmõjul võib olla eeldatavalt oluline mõju, ei ole selle hindamine üksnes soovitus, vaid kuulub KSH sisulise hindamise hulka. Palume peatükki 7.14.4 korrigeerida järgmiselt:
   - asendada lause „*Hetkel kehtiv seadusandlus ei arvesta kumulatiivse müraga*" täpsema sõnastusega: „*Kehtivates õigusaktides ei ole kehtestatud liiklus- ja tööstusmüra summaarsele tasemele eraldi arvulist normtaset. See ei välista eri müraallikate kumulatiivse mõju hindamist KSH või KMH raames*";
   - asendada lause „*Eelpool toodut arvestades on soovituslik arvestada keskkonnamõju hinnangutes ka kumulatiivse müraga*" järgmise sõnastusega: „*Kui eri müraallikate koosmõjul võib olla eeldatavalt oluline mõju keskkonnale või inimese tervisele, tuleb kumulatiivset mõju KSH või KMH raames hinnata*.";
   - esitada kontrollitav põhjendus väitele, et eri müraliikide eraldi hindamine põhjustab tegeliku müraolukorra alahindamist ja võib pikaajaliselt elanikele kahju tekitada, või eemaldada see väide aruandest;

- eristada normtasemetele vastavuse kontroll kumulatiivse mõju laiemast hindamisest inimese tervisele ja heaolule.

3. KSH aruande peatükis 7.21 „Võimalikud koosmõjud“ (lk 212–213) keskendutakse jätkuvalt olulises osas õigusaktide ja KMH eelhindamise praktika muutmise vajadusele. Seejuures ei ole piisavalt selgelt välja toodud Kliimaministeeriumi 28.10.2025 kirjas kirjeldatud kehtiva õiguse rakenduslikku käsitlust:
   - kaevanduse territooriumil paiknevatele allikatele kohaldatakse tööstusmüra normtasemeid;
   - territooriumist väljaspool lisanduvale väljaveoliiklusele kohaldatakse liiklusmüra normtasemeid;
   - liiklus- ja tööstusmüra koosmõju tuleb KSH või KMH raames hinnata, kui sellel võib olla oluline mõju;
   - keskkonnahäiringut vähendavaid meetmeid võib olla vajalik kavandada ka juhul, kui arvulist normtaset ei ületata.

   Palume peatükki 7.21 täiendada eespool nimetatud põhimõtetega ning kirjeldada selgelt, kuidas hinnatakse olemasolevate ja kavandatavate karjääride, kaevanduse territooriumil paiknevate müraallikate ning territooriumist väljaspool lisanduva väljaveoliikluse mõju ja koosmõju. Õigusaktide või üldise halduspraktika muutmise vajadust käsitlevad seisukohad tuleb seejuures eristada kehtiva õiguse alusel tehtavast mõju hindamisest ja planeeringu elluviimisel rakendatavatest leevendusmeetmetest.

4. Kliimaministeerium ei nõustunud 28.10.2025 kirjas käsitlusega, mille kohaselt tuleks müraalased õigusaktid korrastada „*lähtuvalt piirkonna elanike huvidest*“. Müra piirväärtused on kehtestatud inimeste tervise ja heaolu kaitseks ning piirnormid on seega sätestatud elanike huvides. Vaatamata Kliimaministeeriumi märkusele on sama sõnastus säilinud aruande peatükis 7.21 (lk 213) ja peatükis 8.1 „*Meetmed inimeste heaolu tagamiseks*“ (lk 218). Selline sõnastus aruandes on ekslik ning palume kõnealune sõnastus mõlemast peatükist eemaldada. Kui aruande koostaja hinnangul vajab täpsustamist konkreetne regulatsiooni- või hindamismetoodika osa, tuleb täpselt nimetada, milline regulatsioon või metoodiline küsimus vajab muutmist ja miks. Sobivam sõnastus oleks näiteks: „*Liiklus- ja tööstusmüra kumulatiivse mõju paremaks hindamiseks võib olla põhjendatud hindamismetoodika ja halduspraktika täpsustamine. Kehtivaid müra piirväärtusi tuleb planeeringu elluviimisel järgida ning vajaduse korral rakendada täiendavaid keskkonnahäiringut vähendavaid meetmeid*.“

5. Kliimaministeerium selgitas 28.10.2025 kirjas, et õigusaktide muutmise või korrastamise ettepanekuid ei ole õige esitada planeeringu elluviimisega kaasneva negatiivse mõju leevendusmeetmetena. Need võivad olla KSH eksperdi soovitused õigusraamistiku või halduspraktika arendamiseks, kuid need ei ole meetmed, mida saab rakendada teemaplaneeringu elluviimisel. Aruande peatükis 8.1 „*Meetmed inimeste heaolu tagamiseks*“ (lk 218–219) on seadusandluse korrastamine siiski jätkuvalt esitatud inimeste heaolu tagamise peamise meetmena. Samuti on leevendusmeetmete hulgas ettepanek muuta KMH eelhindamist reguleerivaid õigusakte või praktikat. Sarnased ettepanekud sisalduvad peatükis 7.21 (lk 212–213). Palume:
   - eemaldada õigusaktide ja üldise halduspraktika muutmise ettepanekud peatükist 8.1 ning muudest planeeringu leevendusmeetmeid käsitlevatest osadest;
   - esitada need soovi korral eraldi jaotises „KSH eksperdi ettepanekud õigusraamistiku ja halduspraktika arendamiseks“;
   - jätta planeeringu leevendusmeetmete hulka meetmed, mida saab rakendada planeeringu või järgnevate loamenetluste kaudu, näiteks müramodelleerimine, müratõkete rajamine, tööaja ja väljaveo ajalised piirangud, seadmete paigutus, liikluskorraldus, vaiksema tehnika kasutamine ning seire.

6. Lisaks kordame ettepanekut Männiku 5 liivaala kohta, mis kattub Rail Baltica põhitrassi alaga. Kuna uue raudtee muldkeha on selles asukohas suures osas juba välja ehitatud, teeme ettepaneku arvata Viimsi metskond 10 kinnistu (katastritunnus 71901:001:1294) Rail Baltica põhitrassiga kattuvas osas riigi huviga liivaala koosseisust välja. Loamenetluse käigus ei ole otstarbekas hinnata äsja valminud rahvusvahelise raudtee muldkeha alla jääva ehitusmaavara kaevandamise perspektiivikust.

Palume KSH aruannet eespool kirjeldatud viisil täiendada ja korrigeerida ning kajastada muudatused ka ettepanekutega arvestamise tabelis selliselt, et oleks üheselt tuvastatav, milliseid Kliimaministeeriumi märkusi on arvestatud, milliseid aruande kohti nende alusel muudetakse ning milliste ettepanekute puhul on otsustatud mitte arvestada ja mis on selle põhjendus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Antti Tooming
elurikkuse ja keskkonnakaitse asekantsler

Ülle Luiks, 623 1220
ulle.luiks@kliimaministeerium.ee
Rasmus Pruus, 625 3404
rasmus.pruus@kliimaministeerium.ee
Andres Lindemann, 5844 6406
andres.lindemann@kliimaministeerium.ee